

Mot.
1989/90
Sk646-652

Motion till riksdagen

1989/90:Sk646

av Gunnar Björk m.fl. (c)

Avskaffande av omsättningsskatten på värdepapper

En effektiv och väl fungerande penning- och kapitalmarknad är en förutsättning för att skapa en dynamisk och aktiv riskkapitalmarknad och därigenom stimulera tillväxten och produktivitetens utvecklingen i det svenska näringslivet. En väl fungerande finansiell marknad avgör i hög grad Sveriges möjligheter att bibehålla och förstärka sin industriella position på en alltmer internationell och konkurrensutsatt marknad.

Mot bakgrund av den fortgående internationella finansiella integrationen som Sverige deltar i, är behovet av att undanröja hinder som direkt motverkar eller försvårar för den svenska kapitalmarknaden av central betydelse.

Genom förra årets beslut att avveckla de sista resterna av valutaregleringen tar den svenska kapitalmarknaden ett nytt kliv in i den finansiella integrationen.

De senaste årens successiva avreglering av kapitalmarknaden och den dynamik som kännetecknat denna sektor har i hög grad stimulerat investeringsviljan i näringslivet.

Även om aktiviteten och expansionen på den svenska aktiemarknaden varit betydande under 80-talet har omsättningen avtagit på ett oroande sätt – framför allt sedan 1986. Sedan den s.k. omsättningsskatten fördubblades 1986 har med hänsyn till kursutvecklingen den svenska aktiemarknaden halverats.

Omsättningen på Stockholms Fondbörs fortsätter att minska dramatiskt. I dag är omsättningen på närmare 200 av de drygt 300 börsnoterade bolagen så låg att handeln med dessa aktier i det närmaste upphört. En utveckling som dessutom får följdverkningar på nya och mindre utvecklingsföretag som vill in på den publika aktiemarknaden.

Med all önskvärd tydlighet framstår omsättningsskatten som den avgörande orsaken till den negativa omsättningsutvecklingen på den svenska aktiemarknaden. Den successiva utbyggnaden av omsättningsskatten sedan 1984 har medfört att kostnaden för aktiehandeln kraftigt ökat i förhållande till omvärlden. Detta har i sin tur lett till att kapitalet och aktiehandeln sökt sig till utländska aktiemarknader – i första hand New York och London.

Även om omsättningsskatten i pengar kan tyckas låg har den ändå bidragit till att cirka tre fjärdedelar av utländska placeringar i svenska värdepapper lämnat den svenska aktiemarknaden. Istället har handeln med svenska börs-

noterade aktier på utländska börser ökat från drygt 15 miljarder 1986 till i dag närmare 75 miljarder. Samtidigt har omsättningen på den svenska aktiemarknaden sedan 1986, då fördubblingen av omsättningsskatten skedde, minskat från 141 miljarder till i dag ca 113 miljarder kronor.

Ställt i relation till börskursernas utveckling och den reala tillväxten på Stockholms Fondbörs framstår omsättningsnedgången än tydligare. Den reala tillväxten på börsen har under motsvarande tid 1986-1989 ökat från 725 miljarder till 1 262 miljarder kronor. Följdaktligen har det s.k. reala index på den svenska aktiemarknaden mellan 1986 och 1989 mer än halverats eller sjunkit från 0,19 till 0,089.

Med en omsättning 1989 på 113 miljarder kronor på den svenska aktiemarknaden inbringade omsättningsskatten ca 2,2 miljarder kronor, vilket ska jämföras med de ca 4,7 miljarder som regeringens finansplan för innevarande budgetår antar. Fortsätter omsättningsnedgången – vilket kan förväntas ske när nu den finansiella integrationen går in i en ny fas – kommer de belopp omsättningsskatten bidrar till statskassan att bli ännu lägre.

Än allvarigare är självfallet att antalet företagsaktier på en fungerande handel och marknad blir allt färre. Den låga omsättningen skapar inlåsnings effekter som knappast gynnar ett spritt ägande.

Inget annat land i västvärlden har i dag så stor andel av s.k. fjärrstyrd aktiehandel som Sverige. Den konkurrensnackdel som omsättningsskatten utgör för svenska finansiella aktörer leder också självfallet till en förlorad tjänsteexport som med hänsyn till den internationella integrationen på detta område blir alltmer betydande.

Förutom att aktiehandeln flyttas till utlandet så bidrar den minskade omsättningen på den svenska aktiemarknaden till drastiskt minskade intäkter för statskassan avseende beskattningen av realisationsvinster vid försäljning av aktier. Under det senaste året har denna effekt förstärkts på grund av den skatteskärpning som förra riksmötet genomfördes för realisationsförluster på aktier. För att minimera riskerna för eventuella reaförluster har allt fler kommit att gardera sig på optionsmarknaden.

Effekten av denna utveckling är att intäkterna till statskassan från realisationsvinstskatten på aktier nästan eliminerats. Omsättningsskatten, oaktat sina många andra negativa effekter, framstår som en förlustaffär för statskassan på närmare 900 milj. kr. per år. Läggts därtill andra negativa effekter såsom förlorad tjänsteexport blir sannolikt kostnaden ännu större.

Utvecklingen på penningmarknaden ter sig ännu bekymmersammare. Sedan den s.k. valpskatten infördes den 1 januari 1988 har penningmarknaden gått ner med närmare 90 %. Med tanke på den ökade betydelse som den korta lånemarknaden otvetydigt har är detta en olycklig utveckling.

I vår kommer regeringen att förelägga riksdagen förslag om möjligheter för utländskt ägande i svenska kreditinstitut. Härigenom tas ytterligare ett steg i den internationella finansiella integrationen. I december 1989 startade Optionsmäklarna AB som första utländska börs sin verksamhet för handel med svenska aktieoptioner i London. Internationaliseringen och utvecklingen på det finansiella området går således mycket snabbt.

I detta perspektiv framstår den svenska omsättningsskatten på värdepapper alltså som ett allvarligt hinder. Den kommer i sin förlängning att skapa

betydande problem och negativa effekter för den industriella utvecklingen i landet. Avsaknaden av en fungerande publik aktiemarknad riskerar att på sikt leda till ytterligare koncentrationstendenser i näringslivet såväl strukturellt som ägarmässigt. Samtidigt som behovet av en fungerande riskkapitalmarknad för den svenska industriella förnyelsen framstår som allt viktigare.

I samband med att regeringen i våras presenterade kompletteringspropositionen aviserades en snabbutredning för att utvärdera effekterna av omsättningsskatten. Närmare ett år senare har inget resultat av dessa ambitioner redovisats.

Ändå framstår de negativa effekterna av omsättningsskatten entydigt för de flesta. Det som en gång tillkom som ett rent politiskt propagandajippo för att dämpa misshagliga stämningar inom L●. I dag anser samma organisations ledamot i styrelsen för Stockholms Fondbörs omsättningsskatten som olycklig för den svenska aktiemarknaden.

Centerpartiet anser därför att omsättningsskatten på värdepapper bör avskaffas.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen beslutar avskaffa omsättningsskatten på värdepapper.

Stockholm den 24 januari 1990

Gunnar Björk (c)

Ivar Franzén (c)

Rolf Kenneryd (c)

Håkan Hansson (c)

Larz Johansson (c)

Görel Thurdin (c)

Gunilla Andrè (c)

Martin Olsson (c)

Per-Ola Eriksson (c)

Mot. 1989/90
Sk646